

Лінгводидактичні аспекти фахової підготовки майбутнього вчителя: збірник наукових праць (за матеріалами VI Всеукраїнського науково-методичного семінару викладачів і студентів 27 березня 2014 р.) / За ред. К. Я. Климової. — Житомир: Видавництво ЖДУ ім. І. Франка, 2014. — 127 с.

О.В. Чупріна – здобувач, викладач кафедри
філології і лінгводидактики
Житомирського державного університету імені Івана Франка

Поняття "мультимедійний урок" та "урок з мультимедійною підтримкою" у початковій школі

Впровадження новітніх інформаційних технологій в освіту України, ставить перед школою завдання формування інформаційної культури сучасних школярів. Сьогодні саме у використанні комп'ютерної техніки в комплексі з традиційними ТЗН передові педагоги вбачають шляхи підвищення ефективності навчання [1, с. 14].

Своєчасність дослідження проблеми використання комп'ютера в освіті зумовлена впровадженням у навчальний процес нових інформаційних технологій.

Запровадження інформаційно-комунікаційних технологій у початковій ланці – це необхідність сьогодення, оскільки більшість дітей ознайомлюються з комп'ютером набагато раніше, ніж це їм може запропонувати школа. У доповідній записці колегії Міністерства освіти і науки України "Про підсумки переходу початкової школи на новий зміст та структуру навчання" вказано на необхідність посилення практичного спрямування навчального процесу у навчальних програмах та підручниках через урізноманітнення видів діяльності учнів, добору і поєднання методів навчання так, щоб засвоєння змісту було активним, усвідомленим, достатньо емоційним. Застосування ІКТ у процесі вивчення більшості навчальних предметів – один із основних завдань початкової школи. Основним видом використання комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання є їх органічна інтеграція.

Сутність і призначення уроку в процесі навчання як цілісної динамічної системи полягає в колективно-індивідуальній взаємодії вчителя й учнів, в результаті якої відбувається формування й розвиток ключових, предметних і спеціальних компетентностей, засвоєння знань, умінь, навичок, розвиток здібностей, набуття досвіду особистої діяльності тих, хто навчається, спілкування й відносин, а також вдосконалення педагогічної майстерності вчителя.

За О.В. Нікулочкіною, урок – це форма організації діяльності постійного складу вчителів й учнів у певний відрізок часу за сталим розкладом і, як правило, за єдиною для всіх програмою навчання. У цій формі представлені всі компоненти освітнього процесу: мета, засоби, зміст, методи, дидактичні елементи тощо, зумовлені вимогами до структури, закономірностями й принципами навчання. Більш поширеним стає поняття, яке є актуальним серед педагогів – це термін "мультимедійний урок". Ця педагогічна категорія є порівняно новою в педагогічній науці та практиці, тому вважаємо за доцільне детальніше розглянути поняття "мультимедіа", "мультимедійний урок" й "урок з мультимедійною підтримкою"[2].

Дослідники часто співвідносять поняття "мультимедійний урок" з категоріями: "комп'ютерний урок", "урок з мультимедійною підтримкою", "урок із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій", "урок із застосуванням технічних засобів навчання", "урок з використанням педагогічних програмних засобів" тощо. Це обумовлено різними підходами авторів до трактування понять.

Наприклад, Г.О. Аствацатуров вважає, що треба розрізняти поняття "мультимедійний урок" і "урок з мультимедійною підтримкою". Науковець наголошує, що мультимедійним слід вважати урок, на якому використовується багатосередовищне представлення інформації за допомогою технічних засобів, перш за все, комп'ютера [3]. На уроці з мультимедійною підтримкою, на думку автора, мультимедіа використовується для посилення навчального ефекту. На такому уроці вчитель залишається одним із головних учасників освітнього процесу, часто й головним джерелом інформації, а мультимедійні технології

застосовуються ним для посилення наочності, підключення одночасно декількох каналів представлення інформації, більш доступного пояснення навчального матеріалу [3]. Такої думки дотримується і О.В. Нікулочкіна: *мультимедійний урок* – це форма організації спільної діяльності вчителя й учнів, результативність якої досягається застосуванням декількох мультимедійних технологій в їх доцільному поєднанні на всіх етапах [2].

Науковці наголошують на процесі підготовки й проведення мультимедійного уроку, істотно змінює ролі учителя, який виступає, перш за все, організатором, координатором пізнавальної діяльності учнів. Такий урок може заграти новими гранями, пройти більш привабливо, цікаво, динамічно [3].

Постає важливе питання про якість мультимедійного уроку, його результативність, необхідність. Відбір засобів мультимедіа має бути доцільним, дієвим, оптимальним.

На думку О.В. Нікулочкіної, мультимедійним уроком слід вважати предмети інформатичного циклу, які проводяться, як правило, в комп'ютерному класі. Зокрема для учнів початкової школи – це курси за вибором варіативної складової навчального плану "Сходинок до інформатики" (автори Ф. Рівкінд, Г. Ломаковська, С. Колесников, Й. Рівкінд) й "Кроки до інформатики". Обидва курси мають чітко виражену практичну спрямованість і передбачають постійний доступ учнів до комп'ютерів, мережі Інтернет, наявність спеціалізованих пакетів програм [2].

Більш поширеним явищем в освітніх закладах України, на відміну від мультимедійного уроку є урок з мультимедійною підтримкою. Поняття "урок з мультимедійною підтримкою". Г.О. Аствацатуров зазначав, що урок до сьогодні залишається однією з головних форм організації освітнього процесу в школах будь-якого типу, де вчитель застосовує необхідні засоби навчання; кожен урок повинен мати освітній результат (навчальний, виховний, розвивальний).

Отже, урок з мультимедійною підтримкою— це форма організації навчального процесу, де епізодично використовуються засоби мультимедіа для посилення навчального ефекту [3].

На таких уроках вчителі застосовують продуктимультимедіа: презентації, виконані в PowerPoint,фрагменти навчально-пізнавальнихмультфільмів, науково-популярних фільмів, педагогічних програмних засобів в режимі демонстрації тощо. Як показує практика, використовувати комп'ютерні презентації можна на уроках будь-якого типу (урок вивчення нового матеріалу, урок закріплення знань, умінь, навичок; урок контролю знань,умінь, навичок; нестандартний урок;інтегрований урок; комбінований урок). Головне, щоб поданий матеріал відповідав принципам науковості, наочності, був поданий в обсязі, що відповідає дидактичній меті. Також доцільно застосовувати їх під час проведення тематичних перевірок. Використання засобів мультимедіа на уроці повинно бути обґрунтоване, спрямоване на досягнення освітніх цілей уроку, не переважати над сутністю навчального матеріалу, не перетворюватися на самоціль. У процесі групової комп'ютерно-ігрової діяльності виникає "кооперуючий ефект". Учні у грі проти комп'ютера допомагають, як правило, несвідомо один одному. Шукають раціональні способи організації сумісних дій, навіть в тому випадку, коли така задача їм не ставиться в явному вигляді.

Важливу роль у стимулюванні вчителів до проведення уроків з мультимедійною підтримкою відіграє організаційний аспект. Необхіднимє також колективне створення *інформаційної електронної бази даних*, яка б охоплювала систематизовані матеріаліз мережі Інтернет; *мультимедійну бібліотеку*,результати спільної діяльності учнів упроцесі роботи над проектами; *медіатеку* – колекцію інформаційних ресурсів на електронних носіях, доступних для користування всім учасникам освітнього процесу.

О.П. Пінчук зазначає, що застосування на уроці мультимедійних технологій не змінює ні його *тип*, ні *структуру*. Всі етапи уроку зберігаються. Змінними будуть тільки ступінь і час мультимедійної підтримки: від декількох до тридцяти

хвилин залежно від мети, місця в системі уроків, призначення, наявності засобів і програмного забезпечення, готовності вчителя до застосування мультимедійних продуктів, рівнем розвитку його інформаційної компетентності [4].

Зазначимо, що провідною метою і результатом навчання є формування особистості дитини як суб'єкта життєдіяльності. У найголовнішому сенсі бути суб'єктом означає бути господарем власної діяльності, власного життя: визначати цілі, розв'язувати завдання, відповідати за результати. Безперечно, проведення мультимедійних уроків й уроків з мультимедійною підтримкою сприятиме досягненню цієї мети всіх учасників освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Андрієвська В.М. Проектування дидактичних ситуацій у навчанні молодших школярів з використанням комп'ютера: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук.: 13.00.09 "Теорія навчання" / В.М. Андрієвська. – Харків, 2009. – 20 с.
2. Нікулочкіна О.В. Мультимедійний урок чи урок з мультимедійною підтримкою? [Електронний ресурс] /О.В.Нікулочкіна– Режим доступу: http://www.relarn.ru/conf/conf2008/section5/5_31.html
3. Аствацатуров Г.О. Педагогический дизайн мультимедийного урока [Электронный ресурс] / Г.О. Аствацатуров.–Режим доступа: http://vio.uchim.info/Vio_45/cd_site/articles/art_1_2.htm
4. Пінчук О.П. Використання мультимедійних продуктів у системі загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/download/170/156>